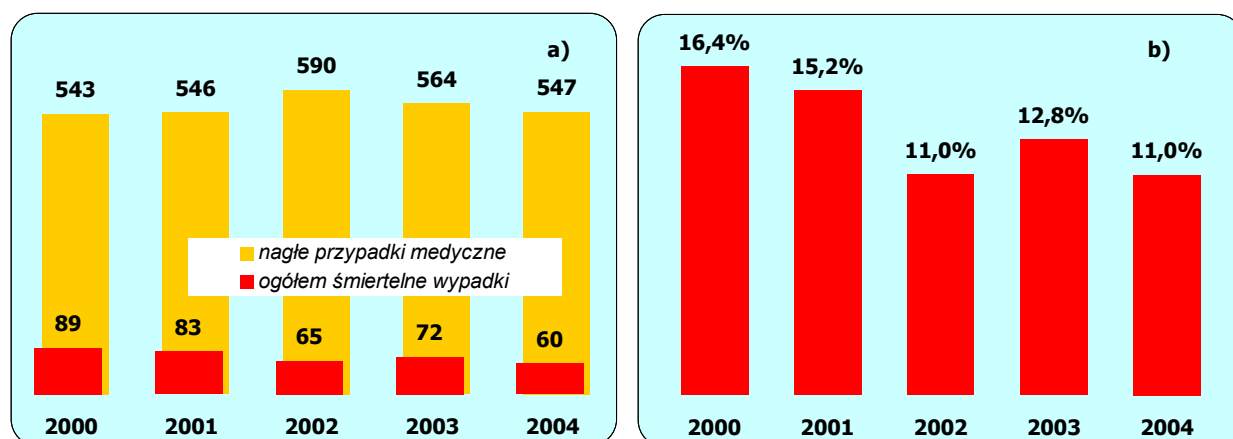

Nagłe przypadki medyczne jako wypadki przy pracy

W latach 2000-2004 inspektorzy Państwowej Inspekcji Pracy zbadali ogółem 11,4 tys. wypadków przy pracy, w tym 2,6 tys. zdarzeń określanych jako tzw. nagłe przypadki medyczne (zawał mięśnia sercowego, udar mózgu itp.).

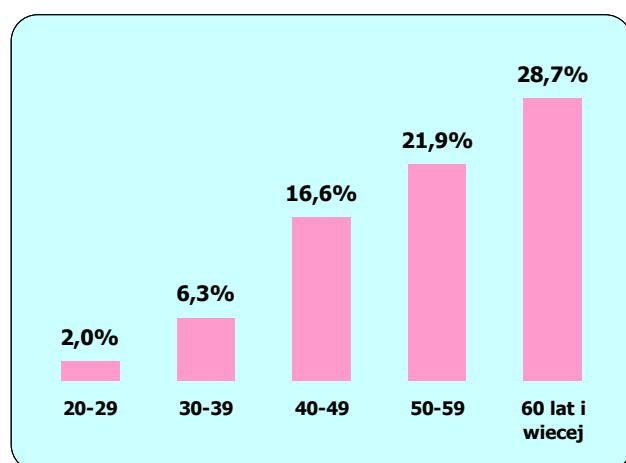
W ogólnej liczbie poszkodowanych w analizowanych przez inspektorów wypadkach przy pracy (15,5 tys. osób) udział osób z nagłymi przypadkami medycznymi wynosił 16,8%, a wśród poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych - 13,2% (2 790 osób).

Liczba nagłych przypadków medycznych ze skutkiem śmiertelnym, zgłoszonych do PIP jako wypadki przy pracy, wykazywała tendencję malejącą (rys. 1a). W ostatnich 3 latach odsetek tych przypadków w ogólnej liczbie wypadków śmiertelnych utrzymał się prawie na tym samym poziomie (rys. 1b).

Rys. 1. Udział nagłych przypadków medycznych w ogólnej liczbie zgłoszonych do Państwowej Inspekcji Pracy śmiertelnych wypadków przy pracy: a) ogólna liczba śmiertelnych wypadków, w tym liczba nagłych przypadków medycznych; b) odsetek nagłych przypadków medycznych w ogólnej liczbie śmiertelnych wypadków.

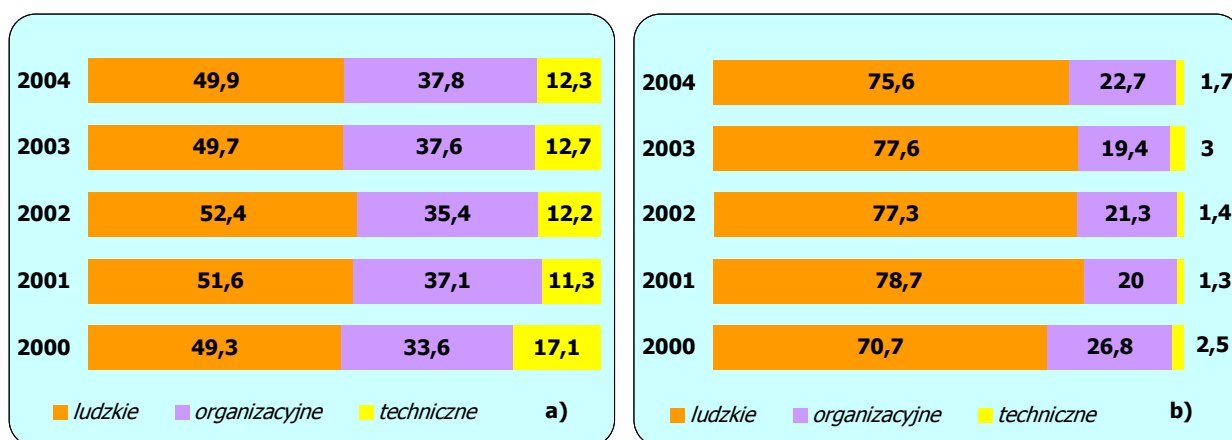
Najwyższy odsetek zgonów w wyniku nagłych przypadków medycznych zaobserwowano wśród poszkodowanych należących do grup wiekowych: 60 i więcej lat – 30% oraz 50-59 lat – 22% (rys. 2).

Rys. 2. Udział poszkodowanych w nagłych przypadkach medycznych (wg grup wiekowych) w ogólnej liczbie poszkodowanych w śmiertelnych wypadkach przy pracy, zgłoszonych do Państwowej Inspekcji Pracy w latach 2000-2004.

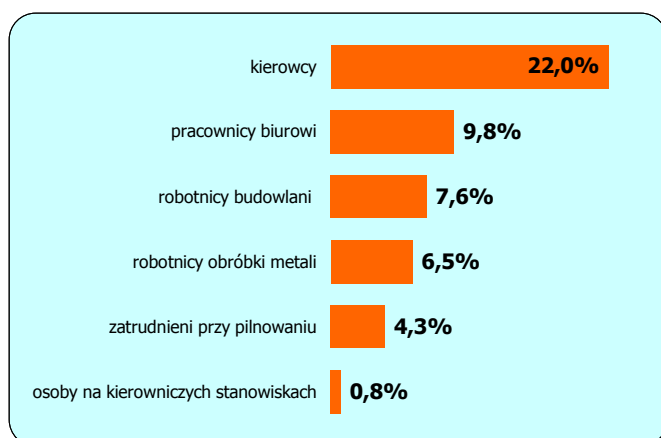
Ogólna struktura przyczyn śmiertelnych wypadków przy pracy w badanym okresie była następująca: przyczyny techniczne – 13%, ludzkie (tj. przyczyny wynikające ze stanu psychofizycznego lub zachowania

człowieka) – 51% i przyczyny związane z organizacją pracy – 36% (rys. 3a). Wśród nagłych przypadków medycznych, zdecydowanie dominowały przyczyny ludzkie, których udział wynosił 76%, a na pozostałe przyczyny przypadło: organizacyjne – 22%, techniczne – 2% (rys. 3b).

Rys. 3. Struktura przyczyn śmiertelnych wypadków przy pracy zgłoszonych do Państwowej Inspekcji Pracy w latach 2000-2004 - w %: a) śmiertelne wypadki - ogółem, b) nagłe przypadki medyczne.

Wśród poszkodowanych w nagłych przypadkach medycznych ze skutkiem śmiertelnym, najliczniejszą grupę zawodową tworzyli: kierownicy - 22%, pracownicy biur – 9,8%, robotnicy budowlani i pokrewni – 7,6%, robotnicy obróbki metali – 6,5% oraz zatrudnieni przy pilnowaniu – 4,3% (rys. 4).

Rys. 4. Udział poszkodowanych w nagłych przypadkach medycznych (wg zawodów), zgłoszonych do Państwowej Inspekcji Pracy jako wypadki przy pracy w latach 2000-2004.

W dziedzinie prewencji wypadkowej rozróżnia się na ogół dwa zasadnicze kierunki działań:

- zapobieganie niebezpiecznym wydarzeniom powodującym wypadki;
- ograniczenie strat do minimum – w przypadku braku możliwości zapobieżenia wystąpieniu niebezpiecznych wydarzeń powodujących wypadki.

Osiągnięcie efektów prewencyjnych wymaga ustalenia okoliczności i przyczyn powstawania niebezpiecznych wydarzeń i ich skutków, a następnie zastosowania adekwatnych środków zapobiegawczych.

Nagłe przypadki medyczne należą do zdarzeń specyficznych, gdzie zastosowanie tej zasady jest bardziej złożone niż w odniesieniu do tzw. wypadków technologicznych (obsługa maszyn produkcyjnych, praca narzędziami ręcznymi itp.). Na wystąpienie nagłych przypadków medycznych ma bowiem wpływ

bardzo wiele czynników, w tym także nie pozostających w związku z pracą, takich jak tryb życia, wrodzona podatność na określone schorzenia.

Możliwości oddziaływania prewencyjnego pracodawców w przypadku tej grupy wypadków są ograniczone i w praktyce mogą sprowadzać się do zapewnienia odpowiedniej opieki medycznej nad pracownikami i właściwej organizacji pracy.

Opieka medyczna powinna polegać m.in. na zapewnieniu odpowiedniego do charakteru pracy zakresu profilaktycznych badań lekarskich i respektowaniu przez pracodawców i samych pracowników wydawanych przez lekarzy zaleceń.

W kwestii przedsięwzięć organizacyjnych kluczowe znaczenie można przypisać limitowaniu zatrudnienia w godzinach nadliczbowych i organizowaniu pracy w sposób pozwalający na eliminowanie bądź ograniczenie sytuacji stresowych i nadmiernego wysiłku fizycznego (właściwe planowanie i realizacja zadań, wykonywanie robót w odpowiedniej obsadzie osobowej, dostarczanie pracownikom dobranego do rodzaju prac sprzętu roboczego, kształtowanie właściwych stosunków międzyludzkich itp.).